

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 17. Da mihi. Prius postulat Deus, vt sit perfectè liberalis, in nostrum gloriam. Doctrina est hæc D. Chrysostomi profunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

monio copulari, redimam captiuos, & firmas adiuuari. Da mihi cor tuum, & animam tuam, da mihi ieiunia, orationes, elemosinas. Nihil frequentius quam quod Deus a te petit, & quid ab ipso magis alienum? Indubie, vt tibi, faciendo quod sibi est maxime proprium, & vult a te petendo te disponere, quo tibi possit elargiri. Eo sine a te panem mendicari corruptibilem, vt tibi panem tribuat aeternae gloriae; eo animo vestem rogat, vt tibi refundat immortalitatem: ea mente postulat animam, vt illam sua repleat gratia: ad hoc lacrymas & suspiria, vt misericordias suas tibi supendat infinitas.

§. 17. Da mihi. Prius postulat Deus, vt sit perfectè liberalis, in nostram gloriam. Doctrina est haec D. Chrysostomi profunda.

45

Repetamus praedicta, & clarus Dei consuetudinem explicemus, quod scilicet quando dare vult, prius petit: & tanto hoc se-ritius agit, quanto vult alterum ardentius. hoc etenim significat Isaias in praecitatis verbis: *Si faciat opus suum peregrinum opus eius ab eo.* Vt quid Domine petis ab hac muliere? Quis a quo debet mendicare, pauper a diuite, vel diues a paupere? Tu diues es, vt heres legitimus, & ex asse regnum Patris tui omnium: *Quem constituit heredem vniuersorum.* Tu ille tor opulentus facultatibus, vt illas & habeas, & omnibus tribuas ad ostium tuum accedentibus: *Diues in omnes qui inuocant illum.* Tua tantam eorum manu concludis abundantiam, vt illam solummodo aperiendo, cunctam bonis impleas creaturam. Concedis solitudinem, lunae pulchritudinem, stellis splendorem, campis flores, syluis odorem, arboribus fructus, fructibus saporem, fontibus aquas crystallinas, auiibus plumas, leonibus fortitudinem, cetuis agilitatem, piscibus vitam, animalibus respirationem: *Aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione.* Tuas illas audimus voces: *Plenus sum.* Et argumentum quo nullum de tea diuinitate fortius assuebat David illud erat quod nullus rei nostrae indigeret, in hoc cognoui, quoniam Dominus Deus meus es: *Ego dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam honorum meorum non eget.* Haec autem mulier, inops est, imo ipsa inopia, quia quoad temporalia tanta premitur omnium indigentia, vt patet quod nec ancillam alar aquariam. Quoad spiritalia, suprema laborat paupertate: cum nec gratiam habeat, nec dona, nec virtutes, imo nec Deum, ex eorum numero, de quibus Apollolus

Isai. 28.

21.

I.

Deusom-

animum est

ditissimi.

mus, sua-

lunt illi

omnia.

Hebr. c. 1. 1.

Rom. c.

10. 12.

1. 144. 16.

Isa. cap. 1.

Ps. 15. 2.

Sine Deo in hoc mundo. Ab illa ergo tu Domine quid postulas? Deinde huius tu studes multietis tibi cor: denincire, ad hoc autem maxime acquiritur, vt te liberalem & stendas & profusum: hoc est: in tuo voluntates subiungitur. Hoc vixit fugiat, qui se iactat liberalem, quicquam petat, vt enim asserit philosophus: cuius doctrinam exponit & approbat D. Tho. ex diametro opponitur liberalem esse & postulare: & licet contradicat liberalitati recipere, & extreme tamen illi repugnat quidquam exigere: ita vt sibi contra se autem inuicem, liberalis, & mendicis: *Liberals non est inquit petimus, nec est liberalis recipere, & multis tenuis petere.*

Semper medium esse conseruat omnes efficiacillimum, quo corda docet D. Thom. deincijuntur, & captatur beneuolentia; promissis & muneribus agere: munera namque rupes distindunt: vnde celebres illi versiculi.

Si quis in hoc mundo vult multis gratis haberi:

Dei, capiat, quarat, plurima, pauca, nihil.

q. d. De plurima, capiat pauca, quarat, nihil. Lecto sane mirabilis, cui modo non datur immorari. Hoc supposito, tunc videtur contrarium nature & ei quod modo pra manibus habes optatum, petendo exordiri. Nature tunc cum his summe diues, & effuse liberalis, cui nihil sit magis alienum quam quidquam ex postulare. Tunc vero intentioni ac proposito: quia quidquam petendo nedum tibi hanc non conciliabis melius, sed & mille a te leucis profugam expelles. Hic profunda latet diuinaque doctrina: quocirca hoc dico: quod in hac occasione Deus illo praenatet medio sibi valde familiari: numquam etenim se monstrat liberaliorem, nec verius aut verius vult sua dona impetiri, quam dum aliquid exigit: idque duplici ratione: prima, in maiorem nostrum locorum: secunda, ad maius nostrum emolumentum: tunc enim bonus est, vt honestem pariter & utilitatem, nobis velit: & cum ex hominum iudicio, hac duo se mutuo in vtro non comparantur, ille tamen ea coniungit ad nostrum emolumentum. Sic benedictus. Prima ratio, quod Deus a nobis aliquid exigit, cedit in honorem nostrum, vult etenim perfectissimam nobis ostendere liberalitatem, qua deum tibi maxima sua tribuit: imo ex mera sua gratia, videatur quod nos illa mereamur. licet ab hoc procul absumus, & longe sit ut cum nobis ea ex mera concedat liberalitate, videatur, quod nobis potius debitum soluat, quam donet liberaliter. Sapientem haec ratio praefundam do-

eam doctrinam & altissimam pariter Theolo-
giam quam terse & nitide profecquitur D. Chry-
stostomus. Hoc te scire velim (inquit ille) vt quis
integre, proprie & perfecte dicatur esse libera-
lis, debet prius aliud petere. Paradoxum vide-
tur, & essentia liberalitatis contradicens quam
ex philosopho proximum; attamen verum est,
nec aliquid est illo euidenti, si studiosè hanc
naturam inquiramus, iuxta philosophi doctri-
nam. Ille proprie, perfecte & integre liberalis
est qui ex donatione quam facit, nihil præten-
dit, nihil lucratur, nihil sibi boni retinet,
sed hoc, vt totum quodcumque sit, bonum
in eius cedat commodum, cui confert benefi-
cium.

ipsum videtur debere necessariò comitari.
Quomodo fiet, vt ipsa fama, non tantum vergat
in bonum eius qui dat, quantum in beneficium
eius qui recipit, ita vt, ipsum donum quod da-
tur, & honor qui inde proficit, illi tantummodo
profit qui recipit? Ordinat is qui dare vult (in-
quit D. Chrystostomus) ipsemet aliquid ab ipso
rogans, cui dare, quem ditare, & desiderat & ali-
quid recipiens ostendat, quod dare, seu ipsum
munus, quod confert, sit in recambium eius quod
recepit, & in mercedem obligationis, ad quam
alter illum deuinxit, ita vt hoc ipso indicet quod
hoc quod largitur, non tam det ex mera gratia,
quam ex debito. Libet ipsum audire Chrystosto-
mum: Ne existimetur hoc facere ex gratia sed ex

D. Chr.
debito. Nam quos diligimus hoc quoque eis volu-
mus donare vt cum quippiam ab eis exiguum acce-
perimus, videamur eis sic dare vniuersa, vt magis
gloriamur, quod acceperimus, quam quod dederi-
mus, & non dicimus, hoc ei dedimus, sed hoc ex ipso
acceperimus. Hoc perfecte & integre facit Deus,
qui dum alicui maiora sua vult dona largiri,
adest primò aliquid petens, vt recipiendo quod
homo illi tribuit, ipse accurat dans id quod ho-
mo postulat, ostendens quod det quasi in recam-
bium & compensationem eius quod recepit, ita
vt, licet etiam honor & nomen liberalis tan-
tum illi conueniat, illi tamen sit absconditum, &
quidquid boni est, cedat homini; cum ita sit,
quod quidquid homo facit in Dei gratiam, sit
Dei donum & misericordia, vult nihilominus vi-
deatur, quod homo prius illi dederat, quam ipse
homini.

46 Ex hac sententia colligit D. Thom. hanc ve-
riorem esse propositionem quod solus
Deus proprie perfecte, & integre sit liberalis:
quia nulla creatura reperitur, quæ aliquid dan-
do, non sibi prætetat aliud bonum. Tre: spe-
cies bonorum statuit D. Ambrosius: Vile, delicta-
bile atque honestum. Non est in mundo inuenite
quempiam, qui dando non sibi horum aliquod
prætetat bonum. Vnus tribuit, vt suas atque
prætetiones, & vt alterum ad manum ha-
beat in sui commodum & utilitatem; siue vt
eius sibi deuinciat voluntatem, illumque gra-
tium habeat ac sibi fauentem, suis necessitatibus
atque intentionibus seruire paratissimum. Et
hoc est frequentissimum. Alius dat, vt per hæc
munera suas obtineat voluptates, ea de causa
extensa largitur tertie manui, siue famulæ, in-
super & magis principali, cum qua saepe con-
uersatur. Tertius largitur, vt effusus habeatur &
liberalis, & hoc nomine celebratur in Republi-
ca, quo casu non est perfecte liberalis, quia per
id quod tribuit, nomen sibi prætetat famam
que gloriosam.

ipsum videtur debere necessariò comitari.
Quomodo fiet, vt ipsa fama, non tantum vergat
in bonum eius qui dat, quantum in beneficium
eius qui recipit, ita vt, ipsum donum quod da-
tur, & honor qui inde proficit, illi tantummodo
profit qui recipit? Ordinat is qui dare vult (in-
quit D. Chrystostomus) ipsemet aliquid ab ipso
rogans, cui dare, quem ditare, & desiderat & ali-
quid recipiens ostendat, quod dare, seu ipsum
munus, quod confert, sit in recambium eius quod
recepit, & in mercedem obligationis, ad quam
alter illum deuinxit, ita vt hoc ipso indicet quod
hoc quod largitur, non tam det ex mera gratia,
quam ex debito. Libet ipsum audire Chrystosto-
mum: Ne existimetur hoc facere ex gratia sed ex
debito. Nam quos diligimus hoc quoque eis volu-
mus donare vt cum quippiam ab eis exiguum acce-
perimus, videamur eis sic dare vniuersa, vt magis
gloriamur, quod acceperimus, quam quod dederi-
mus, & non dicimus, hoc ei dedimus, sed hoc ex ipso
acceperimus. Hoc perfecte & integre facit Deus,
qui dum alicui maiora sua vult dona largiri,
adest primò aliquid petens, vt recipiendo quod
homo illi tribuit, ipse accurat dans id quod ho-
mo postulat, ostendens quod det quasi in recam-
bium & compensationem eius quod recepit, ita
vt, licet etiam honor & nomen liberalis tan-
tum illi conueniat, illi tamen sit absconditum, &
quidquid boni est, cedat homini; cum ita sit,
quod quidquid homo facit in Dei gratiam, sit
Dei donum & misericordia, vult nihilominus vi-
deatur, quod homo prius illi dederat, quam ipse
homini.

Licet hoc considera: in duobus diuina ma-
ximæ liberalitatis operibus. Si magnum illum
Dominum attenderis, non inuenies nisi libera-
liter sua mundo dona largientem: *Qui dat om-
nibus affluenter*, testatur D. Iacobus: *Aperit in
manum suam & implet omne animal benedictio-
ne*, psallit David & hoc eo modo, vt dicere li-
cuerit in psalms. *Misericordia Domini plena est
terra*. Hinc illa celestis melodia quam Deo Se-
raphini decantabant: *Sandtus, Sandtus, Sandtus* Isa. c. 6. 3.
Et plena est omnis gloria eius. Attamen duo sunt
supreme actus liberalitatis, quos nobis ostendit.
Duo a-
Primus est in terra, secundus in celo, & vnus
ad alterum ordinatur. In hac vita supremum
Deo li-
dicit Diuus Chrystostomus, actum fuisse libe-
ralitatis, quod suum nobis dederit filium vt
veniret in mundum, non cui seruirent omnes,
sed qui seruiret omnibus, & proprium sangui-
nem vitamque profunderet in nostrorum re-
missionem peccatorum. Hæc maxima fuit libe-
ralitas,

D. Chr.
debito. Nam quos diligimus hoc quoque eis volu-
mus donare vt cum quippiam ab eis exiguum acce-
perimus, videamur eis sic dare vniuersa, vt magis
gloriamur, quod acceperimus, quam quod dederi-
mus, & non dicimus, hoc ei dedimus, sed hoc ex ipso
acceperimus. Hoc perfecte & integre facit Deus,
qui dum alicui maiora sua vult dona largiri,
adest primò aliquid petens, vt recipiendo quod
homo illi tribuit, ipse accurat dans id quod ho-
mo postulat, ostendens quod det quasi in recam-
bium & compensationem eius quod recepit, ita
vt, licet etiam honor & nomen liberalis tan-
tum illi conueniat, illi tamen sit absconditum, &
quidquid boni est, cedat homini; cum ita sit,
quod quidquid homo facit in Dei gratiam, sit
Dei donum & misericordia, vult nihilominus vi-
deatur, quod homo prius illi dederat, quam ipse
homini.

Hinc intelliges, nec ipsos Alexandros, nec
Augustos, nec illos omnes quos mundus in me-
dium producit & celebrat vt symbola liberali-
tatis, ab illa perfecte commendari: siquidem
effusè largiti sunt alias munera ac diuitias, ma-
iores tamen honoris ac famæ cumulos sibi
coaceruauerunt, & per illa mundo voluerunt esse
nominatissimi: nam omnibus nota est Salo-
monis ista propositio: *Melius est nomen bonum,
quam diuitia multa*. Erogabant illi diuitias at
inde sibi nomen comparabant adeò celebre, vt
liberales haberentur, quod omnibus diuitijs lon-
gè antecellit. Objicies: quomodo ergo fiet, vt
quando quis magnifica distulit munera, sibi
non lucratur nomen illud bonum honoris, quod
Hieron. Bap. de Lanza Tom. II.

G g g g g ralitas,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IX. Et donū incarnationis nullis nostris præcedētibz meritis.

3. p. 4. 2. art. 11. 47

X. Sed illud præcedit, quod ab Abraham suum petat filium.

Gen. 22. 2.

Gal. 2. 69. & Hebr. 69.

D. CHR. Ho. 2. c. 1. in 2. ad Tossal. Tom. 4.

ralitas, tam ex parte doni, quod adeo supremum est, vt aliud illo maius Deus dare nequeat (tu iudica num aliquid Deus habeat, aut possit habere pretiosius) quam ex parte modi, quo datur: illum etenim nobis concessit sic vt nulla nostra præcederet merita, quia nec illa erant, nec esse poterant; vnde Diuus Augustinus hoc dicit supremam gratiam: quod si illa gratia particularis, quum tibi, mihi, & singulis dat, non cadat sub meritum, vt probat Apostolus multo minus illa, quæ principium est, & omnium radix gratiarum, vt declarat Raphael Theologorum.

Ad hoc opus liberalitatis quid fecit? Illum attende (monet D. Chrysostomus) adest petendo, & non quilibet, sed quod in mundo maxime erat momenti in domo Abraham, vitam scilicet peti Isaac, in cuius semine tota erat mundi redemptio constituta. Vocat ad se præclarum illum Patriarcham, sibi que fidelem amicum Abraham, sermones cum illo instituit, & ad primum ingressum, illum hac saluat petitione, qua nihil minus requirit, quam filium suum, quem vitam suam habebat charotem: & illum petit, vt illum sibi det in sacrificium, propria manu consecratum: Tolle filium tuum, quem diligis Isaac, & offer illum &c. O petitionem molestam plenamque difficultatis: hoc opus hic labor est. Illa Abraham omnia superat, vt obediens & fidelis, & statim Deo, quod peti, offert libentissimè. Tollit vnicum sibi filium, & deducit, vt illum Domino offerat in holocaustum: stringens iam gladium, vt illum immolaret, audit accurrentem Deum, Abraham ne extendas manum super puerum: Per memet ipsum iurauis, dicit Dominus, quia fecisti hanc rem &c. in semine tuo benedicentur omnes gentes, Quibus verbis (teste D. Paulo) illi suum promisit filium, quem esset missurus, vt carnem ex eius assumeret semine, per quem orbis diuinam obtineret benedictionem.

Nota hæc verba D. Chrysostomus: Quia fecisti hanc rem, quibus ex eius iudicio, Deus se volebat ostendere obligatum, vt mundus intellexeret, quod dare filium suum, fuit in compensationem accepti in Abraham voluntate proprii filij. Verba eius nefas est præterire: Eius filium suum pro nobis donaturus, sed ne videretur nobis donare sed nobis debere, iussit Abraham dare filium suum, vt rem magnam faciens nihil magnum videretur facere. Hæc est inquit, ita hæc est, suprema liberalitas, quod volens donum largiri, præcellentissimum, quodque minus cadit sub meritum,

ingreditur petendo vt quando daturus est, non tantum ex gratia, quantum ex forma debiti dante videatur, & quod mere non det vt det, sed vt recepto satisfacta. Prosequitur D. Chrysostomus: Vult prior beneficio officere, & non videri prior beneficio officere, sed reddere, mihi autem hæc confidero, quanta si benignitas: nam cum hominibus quadam magno erat danda gratia, volens id non facere ex gratia sed tanquam debitor, effecti promittit, vt homo det filium suum pro te Dei, vt nihil, videretur magnum facere, dans filium suum, signidem ante eum homo hoc fecit, ne existimaretur hic facere ex gratia sed ex debito. Igitur maiora sua nobis Deus dona largiendo gratiarum, etiam honor iste ac gloria, quam sibi nostram sententiam poterat comparare ex eo quod gratum & liberaliter nobis hæc beneficia contulerit, vult, nobis remaneat, dicendo quod si dederit, dedit quia illi dedimus, & eius gratia quod a nobis accepit. Quia fecisti hanc rem &c. In celo actus summe & infinite liberalitatis hic est, dare gloriam qua quidquid possidet diuitiarum ac bonorum elargitur, imo seipsum, & tantam superfluentiam, vt dicere potuerit Isaac: Solammodo tibi magnificum Dominus nostris. De quo iuxta in transfiguratione Domini.

Hæc est illa suprema gratia: liberalitas, qua Dominus electos suos afficit: sic etiam vocante D. Paulo: Gratia Dei vita eterna Vult eum dare ac communicare iam liberaliter, vt sibi nec atomum reseruet (sit verba verbo) bonorum omnium, quæ non elargiatur. Hanc ergo liberalitatem exerciturus infinitam, quid agit? dedit, varijs continujs petitionibus, vt nihil aliud ex eius ore percipiamus, quam: Da mihi. Da mihi cibum in esuriente, potum in sitiente, veltem in nudo subsidium in paupere, sedime me in captiuo, visita me in ægrotato, sepeli me in defuncto: Da mihi actus fidei, quibus mea credas mysteria; spei quibus meam, consequi speres gloriam, meæ fidendo gratiæ; charitatis, coram auiam, & cor mihi consignando: Da mihi corporis castigationes, quibus carnis tuæ reliquias petulantiam, ieiunia, quibus tuos maces appetitus &c. Da mihi grata seruitia, & his omnes te dno tuas impende vires &c. Quid est hoc eminentissime Domine? Nihil magis à liberalitate a ienim, quam, teste philosopho, quidpiam petere: Esse petentium Nullus te, ni fallat est in petendo molestior: etenim nihil habeo, tam in me, quam extra me, quod non à me requiritur intellectum petis, quo te cognoscam, voluntatem, qua diligam, memoriam qua tui remiscar, si quam

quam qua tibi benedicam, oculos quidvis videam, quid in tuum mihi sit agendum obsequium, opes ad pauperum subsidium, pecunias ad hospitalium alimentum.

XIII. Artificium admirabile: Hæc est, ita hæc est Dei propria perfectaque liberalitas, qui etiam nomen liberalis vult regere, vt nobis honor & gloria maneat, vt quando venit æternam hanc supremam gratiæ redditurus gloriam, niti possit illo, quod illi dedisti: & dicere: Venite benedicti &c. possidete paratum vobis regnum &c. spiritus enim & deditis mihi manducare, sicuti & deditis mihi potum &c. Vult prior beneficio assequere (audiuimus D. Chrysostomum) & non videri prior beneficio assequere, sed reddere, videtur magis reddere quam dare. Vult vt gloria, quæ sibi ex hoc possit manare, quod liberalis sit, vobis cedat, & dicatur: quod dedit vobis in celo, in compensationem eius dedit, quod illi dedistis in terra: *Percepit regnum: esturum enim & deditis mihi: Itaque magis extollit id quod illi deditis, quam quod ipse vobis largitur, nec tantum buccinat, & manifestat, quod ipse vobis tribuit quam id quod illi vos tribuistis: Deditis mihi manducare loquitur iterum D. Chrysostomus) deditis mihi potum &c. videtur eis se dare, quæ re vniuersa, vt magis gloriatur quod acceperit, quod ipse quom quod dar: & non tam dicit: hoc do, quam hæc accepi.*

XIV. Donum magis extollit quod illi deditis, quam id quod illi vos tribuistis: Deditis mihi manducare loquitur iterum D. Chrysostomus) deditis mihi potum &c. videtur eis se dare, quæ re vniuersa, vt magis gloriatur quod acceperit, quod ipse quom quod dar: & non tam dicit: hoc do, quam hæc accepi.

XV. Ex hac Dei liberalitate procedit illud quod dicere potuit Apostolus: *Reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex, non solum autem mihi, sed & iis qui &c.* Ita vt mihi sit daturus, quod mihi ex iustitia debetur, & ostendens se iustum iudicem, quia mihi dando hoc, mihi honor remaneat, quasi lucratus sim. Hinc quoque orta est forma loquendi in Christo, qui de bonis illis agens, quæ nobis est in celo daturus, illa vocat reddi: *Pater meus reddis tibi &c.* O Domine mi, quid in me boni est, quod tuum non sit donum? Fides, spes, charitas, virtutes; quarum à me actus apostulas; non tuæ sunt dona gratiæ? Et quid tibi Sanctorum potest offerre præstantissimus, vt tuam illi tribuas gloriam, quod tuæ non sit donum misericordiæ? Quis est hominum cui non possit exprobrare: *Quid habes, quod non acceperit? Quæ in illo remuneras merita; quæ tuæ non sunt dona liberalitatis? Quid coronat Deus, quando coronat merita nostra, nisi dona sua? Quærit D. Augustinus.*

Hæc est diuina bonitas, quæ nedum vult, vt nobis remaneat bonum, quod opera nostra me-

rentur pietatis, quinimo & hoc exoptat, vt & gloria ex ijs emanans, nobis similiter maneat, in quantum cum ille sit, qui nobis dat vnde mereamur, vult, vt hæc dona sua, præcedant ac si essent obsequia nostra, & illa à nobis prior exoptat, vt nobis illa sibi essentibus, hæc nobis gloria remaneat, vt dicere liceat si nobis det, recepit, & si nobis dedit, dedimus sit, qui dat: quia sine diuina eius gratia, non possemus non solum quidquam boni agere, sed nec quidem illud cogitare, nec illi deserte quæ à nobis expostulat: *Quis prior dedit illi: Quærit A. Rom. c. 11. postolus. Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso, ipso sum omnia Ipse est, dicit idem qui operatur in Philippe, vobis & velle & persistere pro bona voluntate. Non c. 2. 13. quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos.*

Potio hæc est tam perfecta & præclara liberalitas, vt quo nobis suprema sua dona largitur, à nobis exposcit, vt illi demus, hoc, quod nobis suæ fauore gratiæ operatur in nobis, & nos & Deus, vt peramur, vt illo modo ita honoremur, vt pleno nobis reguntur dicatur, quod nobis det, quia illi damus, tribuat, & quod hoc præcessit quod illi dedimus, illud quod nobis largitur, & in dando priores sumus, licet id quod damus, ex diuina Dei procedat gratia ac misericordia. Hinc perspicuum erit (teste D. Chrysostom.) quod magno opere considerandum est: quia cum sit in finitè minus, quod illi damus, quam illud quod ipse nobis tribuit, non extollit, non exaggerat, quod nobis dat, sed quod illi dedimus, ipso nos rogante: *Magis gloriatur quod acceperit, quam quod dedit, & non dicit: hoc ei dedi, sed hoc ab ipso accepi.*

Quando petijt à D. Martino in nudo paupere laceri legmen pallij postmodum cheris stipatus Angelicis, dona non extulit eminentia fidei, charitatis & misericordiæ, quæ ipse D. Martino contulerat, sed segmè chlamidis, quod receperat, vnde in magnificas ipsius excurrrens laudes toni celesti suæ curiæ aiebat: *Martinus adhuc catechumenus hæc me veste contexit. Quam non sublimiter extollit sedens inter discipulos suos, duo illa minora à paupere vidua in templi fabricam Deo consecrata? Quid illum arbitris (quærit D. Basil.) in celo agere, quando illi tuas deducas lachrimas, penitentiam, elemosinas, hospitalium visitationes? Non buccinat, quas tibi fecit misericordias, sed quæ agis opera pietatis, & quod illi concedis, quæ à te flagitat. Vnde non intellexeris, quod ipse vt mendicis à te postulet, sed vt liberalis, vt*

XV. Quod à vobis recepit, non quod dedit extollit.

49

talis tecum sit, tam perfecte, ut etiam eius gloria tibi tota saloaque remaneat, modo iam tuse declarato.

Quantum sapio nobis hoc graphicè proposuit in parabola de talentis, non exiguum prudens suæ liberalitatis symbolum, in regis illius nobilissimi effusa liberalitate, qui ex merito beneplacito famulis sua tradidit talenta, requirens ut cum illis negotiarentur. Negociati sunt, & lucrati sunt hic cum quinq; alia quinque, & cum duobus alter alia duo. Quæ à Domino suo receperant. Tandem quando Domino lucrum offerunt, sic hoc disponit, ut illis remaneant & talenta, quæ receperant, & quæ cum eis lucrati fuerant, ut alias exposuimus, & nihilominus his illos tam honorificis verbis compellat: *Euge serue bone & fidelis: quia super*

XVI.

Ex hac parabola nobis bonorum operum & lucrum

Mat. 6. 25 *pana &c.* *Græca est hæc dictio: Euge sy, & interio: &io* *supremæ laudis, qua salurabatur is, qui opus fecerat præclarissimum & omni laude dignissimum illi totam facinoris laudem attribuit, sicut illi, qui summam de haste retulit victoriam, aut eximium edidit facinus, congratulantes acclamamus. O te virorum fortissimum, & te specimen magnanimitatis. Atus tuos Deus felices esse velit. Utinam omnia tibi optata contingant. Attende, precor, Domine, de quo illum extollis? Si lucratus est, numquid non tua fuerunt talenta, quæ eius tradidisti potestati? Nonne hæc tua sunt? Nonne tuum quod illis commendasti. Nonne tibi omne eorum lucrum debetur ex iustitia? Nonne tibi maior ac supremæ in eo lucro pars remanet? Cur teipsum non effers, & laudem attribuis, quod illis hæc dedisti unde lucrarentur?*

XVII.

Hæc insignis est Dei liberalitas.

Ageret hoc, si Saülis inflaretur arrogantia, qui, (teste Dno Chrysostomo) volebat ut David quo Goliath superaret, suis armis indueretur, si namque David vinceretur, Davidis ascriberetur ignavia, si vinceret, arma Saülis laudem reportarent. Ageret hoc, si tui similis esset, qui dum famulos conducis actores, quibus tuas credis facultates, non illis has tradis, nec illud, quod cum illis lucrati sunt totum tibi vis cedere emolumentum. Non est talis Deus, nobilissimus est & insigniter liberalis. Ipse, nobis dat, quo mereamur, & vult nostrum sic illud, & quod cum illo lucrati sumus: eius sunt gratia, virtutes, dona, quibus negotiamur & mereamur: per virtutem eiusdem gratiæ & favoris negotiamur, & quilibet bonifacimus, vult tamen omnia nobis rependantur, gratia, charitas, quam tibi dedit, & merita, quæ per illas virtutes lu-

cratus es, & quidquid per illas meritus es, ut sibi nec atomum reseruet, & super, hæc omnia, eorum tibi gloriam adscribit, dicens: *Euge serue bone & fidelis: qui nullam in se feceris mentionem* (inquit D. Chrysostom.) eorum, quæ tibi concessa nec eorum quibus tibi succurrit, id solum extollit, quod illi lucrum quod à te sapitabat, obtulisti quoque celebrabit & in totius mundi corona magnificè deprædicabit, dicens in die iudicij: *Euge serue bone, & fidelis, quæ tuæ pietati, ac fidelitati lucrata: quod fecisti, attribuens, cum sit tamen diuinæ tuæ gratiæ principalis effectus. Hoc est quod se dicturum repromittit: Venite benedicti &c. Possidete &c. Spiritus enim & dedisti mihi. Viden' quo tendat eius petito, & in quem finem dicat: Da mihi: inde tibi gloria expiscetur dicens do tibi, quia dedisti mihi. Deinde & hinc noua patet materia discursus, quod etiam honorem, qui sequitur bonis operibus, totum tibi consignet. Licet autem tuum hoc debeat esse desiderium, eaque intentio principalis, ut eius solius studeas honorari, & hoc est, quod ipse sibi referuat, in quantum vult, & aequitas requirit, ingentè faceris quantumcumque facias bonum, ex eius manare gratia & misericordia, & quod ipse auctor est omnis boni: porro pariter cum hoc vult, talem te inde referre honorem, ut dici possit, quod si tibi dedit, tu illi dedisti, & si ab illo recipias, de te prior recepit: hæc enim de causa postulat: *Da mihi.**

§. 18. Da mihi. Secundo petit Deum, ut tibi mensuram prescribat eius, quod ipse tibi daturus est: quæ aequalis erit ei, quod illi petenti dederis.

Secundam profero rationem, cur Deus à se nobis exposculet, noli am scilicet vultate. Dixit nobis Salomon: *Radix sapientie cum Eccl. 1. 13* *reuelata est, & astutia illius qui agnouit. Trinitat Theologia Doctõr vniuersalis D. Thomas L. 4. q. 1. doctrinam D. Augustini, equidem licet astutia fallacia proprie malum inferat, ut ait Aristotele, signum, quæ enim veritatem, quæ per fallacia media quædam quam quod optat consequi, de qua loquitur Apollolus, dum ait: *Non ambulantes in astutia.* Porro frequentius in S. Scriptura capitur pro illius perspicacissima prudentia, quæ in viris sapientissimis inuenitur, qui tales se esse declarant, in eo in rebus quod, ut assequantur intentiones media statum quæ admittenda, quæ cum intento sui videntur per se recipiuntur.*